

Socialdepartementet
Dnr: S2024/01352

2024 10 15

s.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till s.hc.delning@regeringskansliet.se

Arbetslivsmuseernas Samarbetsråds yttrande avseende:
Remiss av departementspromemoria Ett fritidskort för barn och unga – en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra (Ds 2024:16)

Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd (ArbetSam):

- ställer sig bakom Ideell kulturallians yttrande.
- anser att barn och unga i hela landet skulle få mer aktiv fritid om pengarna fördelades till kultur- och idrottsorganisationer. Genom att förstärka ideella organisationers nuvarande infrastruktur säkrar vi för ett långsiktigt hållbart system och det stärker civilsamhället och i sin tur demokratin (med hänvisning till Från kris till kraft. Återstart för kulturen, SOU 2021:77).

Målet med den svenska civilsamhällespolitiken är att villkoren för det civila samhället som en central del av demokratin ska förbättras. Det ska ske i dialog med det civila samhällets organisationer. *
I Sverige är civilsamhället omfattande men i behov av statens stöd. Civilsamhället är en förutsättning för vår demokrati. det bör avspeglade sig i prioriteringar och i resursfördelning.

Landets arbetslivsmuseer har drygt 10 miljoner besök per år.*** En stor grupp av dem är barnfamiljer. Flera arbetslivsmuseer erbjuder ett särskilt utbud riktat till barn och unga. Arbetslivsmuseer är attraktiva med sina levande miljöer, få montrar och fungerande maskiner. Flera har goda samarbeten med skolan och bedriver ungdomsverksamhet. Arbetslivsmuseerna är betydelsefulla för förmedlingen av industrisamhällets och dess immateriella, kulturarv.

Om Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd

Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd (ArbetSam) är Sveriges största museiförening med drygt 600 medlemsmuseer, 30 organisationer samt enskilda medlemmar. Driftsformerna för dessa museer är mycket varierade: enskilda föreningar, stiftelser, privatpersoner och företag som sköter den vardagliga driften. Ägandeförhållandena är minst lika mångfacetterade med föreningar, stiftelser, kommuner, företag och privatpersoner som ägare. Huvudparten av arbetslivsmuseerna drivs av ideella krafter.

Bakgrund

Bevarandet av industrisamhällets kulturarv vilar idag i stor utsträckning på ideella krafter. I Sverige finns 2 000** museer varav drygt 1 500 är arbetslivsmuseer. När Sverige industrialiserades fanns inte alltid kapital att investera i ångmaskiner. I stället använde man sig av den billigare vattenkraften för att driva maskiner och produktionsutrustning. Sverige har därför, i motsats till exempelvis England, ett stort antal industriella anläggningar utanför städerna där vattenkraften varit en av lokaliseringsfaktorerna. Utanför storstadsområdena har exploateringsstrycket inte alltid varit lika stort och många värdefulla industrieanläggningar har därför bevarats åt eftervärlden. På dessa platser finns idag arbetslivsmuseer som på ett resurssnålt och hållbart sätt bevarar och befolkar dessa platser. Där berättar man historien om hur Sverige utvecklades från att vara ett jordbruksland till att bli en framgångsrik industrination.

Industrisamhällets kulturarv berättar om hur industrialismen och de stora folkrörelserna i form av liberalism, frikyrklighet, nykterhet, kvinnorörelse och arbetarrörelse formade det moderna demokratiska Sverige.

Arbetslivsmuseerna berättar och levandegör historien genom arbete och vardag, ofta med maskiner och tekniska system i drift, men även om livet vid sidan av arbetet. Museernas huvudsakliga inriktning är att ur sina olika perspektiv bevara, bruka, och berätta om industrisamhällets kulturarv. Arbetslivsmuseernas samlingar är idag mycket omfattande.

*Hämtat från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågors hemsida.

**Ur rapport Civilt försvar mot 2030 ett totalförsvar i balans av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (Ju2022/01209/SSK).

*** Insamling besöksstatistik på arbetslivsmuseer utförd av Arbetets museum och ArbetSam.

Mikael Parr
Ordförande

Lovisa Almborg
Verksamhetsledare